

tów ujawniła autorka przedstawiając zabiegi podejmowane przez dyplomację japońską wokół tzw. paktu antykominternowskiego i podczas mediacji zamierzających do poprawy stosunków polsko-niemieckich.

Pewien niedosyt wywołuje zbyt pobieżne potraktowanie poufnych kontaktów polsko-japońskich podczas II wojny światowej. Były one również przejawem polityki zagranicznej Japonii i trwały po 1941r., stanowiący końcową cezurę książki.

Reasumując należy podkreślić, że recenzowane opracowanie otwiera kolejny etap w badaniach polityki zagranicznej Drugiej Rzeczypospolitej, wnosi wiele nowych ustaleń i pozwala lepiej zrozumieć oraz ocenić wysiłki dyplomacji i kół wojskowych obu państw.

Andrzej Peplowski
WSP Słupsk

Andrzej Czarnik, *Z dziennika hitlerowskiego propagandy. Zapiski Wenera Kocha z Człuchowa z lat 1936 - 1941*, Słupsk 1998, ss. 251

Thomas Carlyle stwierdził, że historia jest wyciągiem z niezliczonych biografii. Zgadzając się z tym zdaniem, należy jednak uczynić zastrzeżenie: odtwarzanie i rozumienie dziejów na podstawie biografii ma różną wartość, w zależności od tego co stanowi przedmiot dociekań. Jeżeli będą to problemy z zakresu historii gospodarczej czy historii systemu prawno-politycznego wówczas losy jednostek, zwłaszcza przeciętnych, schodzą na dalszy plan. Jednak od kiedy historia społeczna przestała być kroniką wydarzeń, historykowi nie wolno lekceważyć zagadnień związanych z socjologią i psychologią zbiorową. Są one bowiem podstawą do zrozumienia dziejów wszelkich społeczności ludzkich, i to